GBV Sub-Sector
Myanmar

COVID-19 ကူးစက္ေရာဂါျဖစ္ပြားေနစဥ္ကာလအတြင္း က်ားမေရးရာအေျချပဳ အၾကမ္းဖက္မႈ ႀကဳံေတြ႕ရင္ဆိုင္ေနရသူမ်ားအား ပံ့ပိုးကူညီေပးမႈဆိုင္ရာလမ္းညႊန္

(၂၀၂၀ ခုႏွစ္ ဧၿပီလ ၆ ရက္)

ရည္ရြယ္ခ်က္

အျခားေသာ ကပ္ေရာဂါက်ေရာက္ခ်ိန္မ်ား ကဲ့သို႔ပင္ ယခု COVID-19 ေခၚ လတ္တေလာ အသက္႐ႉလမ္းေၾကာင္းဆိုင္ရာ ကူးစက္ေရာဂါ ျဖစ္ပြားေနစဥ္ကာလတြင္လည္း က်ားမေရးရာအေျချပဳ အၾကမ္းဖက္မႈမ်ား(GBV) ျဖစ္ပြားႏိုင္ေျခ ပိုမိုျမင့္တက္လာႏိုင္ေၾကာင္း အေျခအေနမ်ားက ညႊန္ျပလ်က္ရွိ သည္။ တၿပိဳင္နက္တည္းပင္ ကပ္ေရာဂါ ျဖစ္ပြားေနစဥ္အတြင္း အသြားအလာကန္႔သတ္မႈအပါအဝင္ ထိန္းခ်ဳပ္ကုသႏိုင္ေရး အစီအမံမ်ားေၾကာင့္ ဝန္ေဆာင္မႈေပး သူအမ်ားစုမွာ ေရာဂါကူးစက္ခံရမည္ကို စိုးရိမ္ျခင္း၊ အျခားအေရးေပၚလုပ္ငန္းမ်ားသို႔ လူအား ေငြအား လႊဲေျပာင္းအသုံးခ်ရျခင္း စသည့္ အေျခအေနမ်ားအရ အလုပ္ခ်ိန္ေလွ်ာ့ခ်ျခင္း (သို႔) လုံးဝရပ္ဆိုင္းျခင္းမ်ား လုပ္ေဆာင္လာရသျဖင့္ မူလရွိရင္းစြဲ GBVဆိုင္ရာ ဝန္ေဆာင္မႈမ်ား ရရွိမႈမွာ ပိုမို၍ နည္းပါးခက္ခဲ လာေလ့ရွိသည္။ ထို႔ျပင္ လွ်င္ျမန္သည့္ အေျခအေနေျပာင္းလဲမႈမ်ားေၾကာင့္ GBV ကိစၥရပ္မ်ားအတြက္ ပံ့ပိုးကူညီ ခ်ိတ္ဆက္လႊဲေျပာင္းေရးဆိုင္ရာ လုပ္ငန္းစဥ္မ်ားမွာလည္း အခက္အခဲမ်ား သို႔မဟုတ္ အခ်ိန္မွီမျဖစ္ႏိုင္ျခင္းမ်ား ျဖစ္ေပၚလာႏိုင္ပါသည္။ ဤသို႔ေသာအေျခအေနမ်ားတြင္ အသက္ကယ္မႈတမွ် အေရးႀကီးလွသည့္ GBV ကိစၥဆိုင္ရာ ကူညီပံ့ပိုးမႈမ်ား ကိုလည္း အတတ္ႏိုင္ဆုံး ဆက္လက္လုပ္ေဆာင္ႏိုင္ရန္ ျမန္မာႏိုင္ငံ က်ားမေရးရာအေျချပဳ အၾကမ္းဖက္မႈ မ်ား ရပ္တန္႔ေရးဆိုင္ရာ လုပ္ငန္းက႑ခြဲ အဖြဲ႕ဝင္မ်ားမွ မိတ္ဖက္အဖြဲ႕အစည္းမ်ား (အထူးသျဖင့္ GBV ကိစၥရပ္မ်ားကို အထူးျပဳကိုင္တြယ္ေလ့မရွိသည့္ အဖြဲ႕မ်ား)အတြက္ ရည္ရြယ္၍ က်ားမေရးရာအေျချပဳ အၾကမ္းဖက္မႈ ႀကဳံေတြ႕ရင္ဆိုင္ေနရသူမ်ားအား သင့္ေလ်ာ္ရာ GBVကိစၥ ကိုင္တြယ္စီမံ ဝန္ေဆာင္ မႈ ေပးသူမ်ားထံသို႔ လုံၿခဳံေဘးကင္းစြာႏွင့္ အခ်ိန္မွီ ညႊန္းပို႔ခ်ိတ္ဆက္ျခင္းမ်ား ျပဳလုပ္ႏိုင္ရန္ ယခုလမ္းညႊန္ကို ျပဳစုထုတ္ေဝျခင္း ျဖစ္ပါသည္။

ခ်ိတ္ဆက္လႊဲေျပာင္း ညႊန္းပို႔ျခင္းဆိုင္ရာ အေျခခံစည္းမ်ဥ္းမ်ား

GBV Sub-Sector
Myanmar

ရွင္သန္က်န္ရစ္သူအား အေျခခံကူညီ ပံ့ပိုးမႈမ်ားေပးရာတြင္လည္းေကာင္း၊ လႊဲေျပာင္းညႊန္းပို႔မႈမ်ား ေဆာင္ရြက္ရာတြင္လည္းေကာင္း ရွင္သန္က်န္ရစ္သူ၏ သေဘာဆႏၵအေလ်ာက္ ျဖစ္ေစေရး ေဆာင္ရြက္ ႏိုင္ရန္ ေအာက္ပါ အခ်က္မ်ားကို က်င့္သံုးလိုက္နာရန္ လိုအပ္ပါသည္။

- **ေလးစားမႈ-** သင္၏ လုပ္ေဆာင္ခ်က္မ်ားအားလံုးသည္ အၾကမ္းဖက္ခံရသူ၏ ေ႐ြးခ်ယ္မႈ၊ ဆႏၵမ်ား၊ ရပိုင္ခြင့္မ်ားႏွင့္ ဂုဏ္သိကၡာကို ေလးစားမႈျဖင့္ လုပ္ေဆာင္ရမည္။
- **ေဘးကင္းလံုၿခံဳမႈ-** ရွင္သန္က်န္ရစ္သူ၏ ေဘးကင္းလံုၿခံဳေရးသည္ နံပါတ္တစ္ ဦးစားေပးကိစၥျဖစ္သည္။
- **လွ်ိဳ႕ဝွက္ထိန္းသိမ္းမႈ-** လူမ်ားတြင္ ၄င္းတို႔၏အေၾကာင္းကို မည္သူ႕ကိုေျပာျပမည္ သို႔မဟုတ္ မည္သူ႔ကို မေျပာျပ ဆိုသည္ကို ေ႐ြးခ်ယ္ပိုင္ခြင့္ရွိသည္။ လွ်ိဳ႕ဝွက္ထိန္းသိမ္းျခင္းဆိုသည္မွာ မည္သူ႕ထံကိုမွ် မည္သည့္ သတင္းအခ်က္အလက္ကိုမွ် အသိေပးမႈ မျပဳျခင္းျဖစ္ပါသည္။
- **ခြဲျခားဆက္ဆံမႈကင္းျခင္း-** အကူအညီလိုအပ္သူ မည္သူမဆိုအား တန္းတူညီမွ်၍ တရားမွ်တစြာ ဆက္ဆံျခင္းျဖစ္သည္။

GBV ကိစၥရပ္မ်ားကို အထူးျပဳကိုင္တြယ္ေလ့မရွိသည့္ အဖြဲ႕မ်ား အေနျဖင့္ တိက်ေသာ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ား ေပးႏိုင္ရန္ အဓိကက်သည္။ က်န္းမာေရးႏွင့္ အျခားသင့္ေလ်ာ္သည့္ ဝန္ေဆာင္မႈမ်ား ရွိပါက မည္သည့္ ဝန္ေဆာင္မႈမ်ား ရရွိႏိုင္ေၾကာင္း အစမဲ့တမ္းအသိေပးပါ။ COVID-19 ကမၻာ့ကပ္ေရာဂါျဖစ္သည့္ ယခုအေျခအေနတြင္ ရရွိႏိုင္သည့္ ဝန္ေဆာင္မႈမ်ားမွာ လ်င္ျမန္စြာ ေျပာင္းလဲႏိုင္သည္။ ထို႔ေၾကာင့္ အဆုိပါဝန္ေဆာင္မႈမ်ား ဆက္လက္ရရွိႏိုင္မႈ ရွိ/မရွိကို ပံုမွန္ စစ္ေဆးျခင္း၊ အတည္ျပဳျခင္းျပဳၿပီးမွသာ သတင္းအခ်က္အလက္ေပးပါ။ မိမိ သိသည္မ်ားကို မွ်ေဝေပးပါ။ အေရးအႀကီးဆံုးမွာ မိမိ ဘာကိုမသိပါ ဆိုသည္ကိုလည္း ရွင္းျပပါ။ ထိုဝန္ေဆာင္မႈမ်ားကို ရယူလိုျခင္း ရွိ/မရွိ ကို ကာယကံရွင္ သူ/သူမ အား ဆံုးျဖတ္ခြင့္ေပးပါ။ အရည္အေသြးမွီေသာ ေဆးကုသ ေစာင့္ေရွာက္မႈကို အၾကမ္းဖက္ခံရၿပီး ၇၂ နာရီအတြင္း ရရွိလွ်င္ လိင္မွတဆင့္ကူးစက္ေသာ ေရာဂါပိုးမ်ား ဝင္ေရာက္မႈကို ကာကြယ္ႏိုင္ၿပီး နာရီ ၁၂၀ အတြင္း ရရွိလွ်င္ မလိုခ်င္သည့္ ကိုယ္ဝန္ကို တားဆီးႏိုင္ပါသည္။

ဆံုးျဖတ္ခ်က္လမ္းစဥ္

ျပင္ဆင္ပါ

(ရရွိႏိုင္သည့္ ဝန္ေဆာင္မႈမ်ားကို သိရွိေအာင္

GBV ျဖစ္ရပ္တစ္ခုကို သင့္ထံ ဖြင့္ဟ အသိေပးလာသည့္အခါ...

အျခားသူတစ္ဦးက ဖြင့္ဟလွ်င္...

ရွင္သန္က်န္ရစ္သူအတြက္ ရရွိႏိုင္သည့္ ဝန္ေဆာင္မႈႏွင့္ ကူညီပံ့ပိုးမႈ အေၾကာင္း တိက်သည့္ ေနာက္ဆံုးရ သတင္း အခ်က္အလက္မ်ား ကို ေပးပါ။ ရွင္သန္က်န္ရစ္သူထံ အဆိုပါ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ား ကို ေဘးကင္းလံုၿခံဳစြာ၊ လွ်ိဳ႕ဝွက္ထိန္းသိမ္းမႈရွိစြာ မွ်ေဝေပးဖုိ႔ ဖြင့္ဟ ေျပာျပလာသူကို တိုက္တြန္းပါ။ သုိ႔မွသာ ရွင္သန္က်န္ရစ္သူက ဖြင့္ဟေျပာျပလိုသည့္ ဆႏၵ ရွိလာမည္ျဖစ္သည္။ **သတိျပဳရန္**။ GBV ရွင္သန္က်န္ရစ္သူမ်ားကို သိရွိေအာင္ မိမိက ေဖာ္ထုတ္ျခင္းမ်ိဳး မလုပ္ပါႏွင့္။

အၾကမ္းဖက္ခံရသူကိုယ္တိုင္က ဖြင့္ဟလွ်င္...

ၾကည့္႐ႈပါ။ နားေထာင္ပါ။

သင့္ကိုယ္သင္ မိတ္ဆက္ပါ။ သင္ မည္သုိ႔ ကူညီေပး ရမည္နည္းဟု ေမးပါ။ ေလးစားမႈ၊ ေဘးကင္းလံုၿခံဳမႈ၊ လွ်ိဳ႕ဝွက္ထိမ္းသိမ္းမႈ ႏွင့္ ခြဲျခားဆက္ဆံျခင္းကင္းမႈ တို႔ကို လိုက္နာက်င့္သံုးပါ။

GBV လုပ္ေဆာင္သူ/လႊဲေျပာင္းညႊန္းပို႔မႈ

ရွိပါသည္။

GBV လႊဲေျပာင္းညႊန္းပို႔မႈ လမ္းေၾကာင္းအတုိင္း ရရွိႏိုင္သည့္ GBV ဝန္ေဆာင္မႈမ်ားအေၾကာင္းကို ရွင္သန္က်န္ရစ္သူအား

မရွိပါ။

ရရွိႏိုင္ေသာ ဝန္ေဆာင္မႈမ်ားအေၾကာင္း တိက်သည့္ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ားကို ဆက္သြယ္

ရွင္သန္က်န္ရစ္သူက ဝန္ေဆာင္မႈတစ္ခုႏွင့္ ခ်ိတ္ဆက္ေပးျခင္းကို ခံယူရန္ ေရြးခ်ယ္ပါသလား...

ေရြးခ်ယ္ပါသည္ - GBV လုပ္ေဆာင္သူ ရွိပါက လႊဲေျပာင္းညႊန္းပုိ႔ ပါ။ GBV လုပ္ေဆာင္သူ မရွိပါက အျခား ရရွိႏိုင္ေသာ အရင္းအျမစ္ / ဝန္ေဆာင္မႈဆိုင္ရာ အေသးစိတ္ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ားကို အသိေပးပါ။ ျဖစ္ပြားမႈ

မေရြးခ်ယ္ပါ - လွ်ိဳ႕ဝွက္ထိန္းသိမ္းေပးပါ။ ရွင္သန္က်န္ရစ္သူသည္ ေနာက္ပိုင္းတြင္ စိတ္ေျပာင္းၿပီး ဝန္ေဆာင္မႈမ်ားကို ရယူလိုလွ်င္ ရယူႏိုင္ေၾကာင္း ရွင္းျပပါ။

GBV Sub-Sector
Myanmar

- ✓ စိတ္ရွည္စြာျဖင့္ စာနာေဖးမမႈျပဳပါ။ “သင္ ႀကဳံေတြ႔ခံစားခဲ့ရတာေတြအတြက္ ကၽြန္ေတာ္/ကၽြန္မ စိတ္မေကာင္းပါဘူး”၊ “ျဖစ္ပ်က္ခဲ့တာေတြက သင့္ အျပစ္ မဟုတ္ပါဘူး”၊ “ကၽြန္ေတာ္/ကၽြန္မ ဘယ္လို ကူညီေပးရမလဲ” စသည့္ စကားမ်ား ေျပာဆိုႏိုင္ပါသည္။ တစ္စုံတစ္ဦးက သင့္ကိုေျပာျပသည့္ အရာမ်ားကို သံသယမဝင္ပါႏွင့္။ ဘာျဖစ္ခဲ့သည္ကို မေမးပါႏွင့္ ထိုအစား နားေထာင္ေပးပါ၊ သင္ ဘာကူညီႏိုင္မလဲ ေမးပါ။
- ✓ ျဖစ္ပ်က္ခဲ့သည္မ်ားကို အေသးစိတ္ စစ္ေဆးေမးျမန္းျခင္း မျပဳမိပါေစႏွင့္။ လႊဲေျပာင္းညႊန္းပို႔ေပးႏိုင္ရန္ လိုအပ္သည့္ အေျခခံအခ်က္အလက္မ်ားကိုသာ ရယူပါ (ရွင္သန္က်န္ရစ္သူ၏ အမည္၊ ဆက္သြယ္ရန္လိပ္စာ၊ ဖုန္း၊ လိုအပ္သည့္အကူအညီ)။
- ✓ ရွင္သန္က်န္ရစ္သူ/အၾကမ္းဖက္ခံရသူအေနျဖင့္ လိုအပ္သည့္/လိုအပ္သည္ဟု ခံစားရသည့္ ဝန္ေဆာင္မႈႏွင့္ ပတ္သက္ေသာ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ား ေပးပါ။ GBVကိစၥရပ္မ်ား ကိုင္တြယ္ၿပီး ဝန္ေဆာင္မႈေပးသူမ်ားထံ ခ်ိတ္ဆက္လႊဲေျပာင္းျခင္း ျဖစ္ပါက အဆိုပါဝန္ေဆာင္မႈေပးသူမ်ားတြင္ ကၽြမ္းက်င္ေသာ GBV ကိစၥ အထူးျပဳ လိုက္ပါေဆာင္ရြက္ေပးသူမ်ား ရွိေၾကာင္းႏွင့္ ရွင္သန္က်န္ရစ္သူ အေနျဖင့္ လိုအပ္သည့္ စိတ္က်န္းမာေရးႏွင့္ စိတ္လူမႈေရး အေထာက္အပံ့ကူညီမႈ၊ က်န္းမာေရး၊ ဥပေဒေရးရာ၊ ေငြေၾကး စသည္ႏွင့္ အျခား လိုအပ္သည့္ အကူအညီမ်ားရရွိေအာင္ စနစ္တက် ဆက္လက္ ညႊန္းပို႔ေဆာင္ရြက္သြားမည္ျဖစ္ေၾကာင္း အၾကမ္းဖ်င္း ရွင္းျပေပးပါ။ လိင္ပိုင္းဆိုင္ရာ အၾကမ္းဖက္မႈခံရသူျဖစ္ပါက က်န္းမာေရးစစ္ေဆး ေစာင့္ေရွာက္မႈ ရရွိရန္ အေရးႀကီးေၾကာင္းႏွင့္ အျမန္ဆုံးရယူသင့္ေၾကာင္း သတိေပးပါ။
- ✓ ရွင္သန္က်န္ရစ္သူ၏ ကိုယ္တိုင္ ကိုယ္ပိုင္ဆုံးျဖတ္ခြင့္ကို ေလးစားပါ။ အသိေပးပါ၊ အႀကံမျပဳပါႏွင့္။
- ✓ မည္သည့္ လႊဲေျပာင္းညႊန္းပို႔မႈမ်ိဳးအတြက္မဆို မလုပ္ေဆာင္မီ အၾကမ္းဖက္ခံရသူထံမွ ခြင့္ျပဳခ်က္ေတာင္းခံပါ။
- ✓ အကယ္၍ အၾကမ္းဖက္ခံရသူက လႊဲေျပာင္းညႊန္းပို႔မႈခံယူရန္ ဆႏၵမရွိပါက သူ/သူမ၏ ေ႐ြးခ်ယ္ ဆုံးျဖတ္မႈကို ေလးစားရမည္။ အကူအညီယူရန္ အတင္းကာေရာ တိုက္တြန္းျခင္း မျပဳမိပါေစႏွင့္။
- ✓ အကယ္၍ လိင္ပိုင္းဆိုင္ရာ အၾကမ္းဖက္ခံရသူျဖစ္ၿပီး GBV လုပ္ေဆာင္သူမ်ားထံ လႊဲေျပာင္းညႊန္းပို႔ျခင္း မခံယူလိုေသာ္လည္း က်န္းမာေရးစစ္ေဆးေစာင့္ေရွာက္မႈ

ခံယူလိုသည် ဆိုပါက လိုအပ်သည့် စစ်ဆေးကုသမှုပြုပေးနိုင်သည့် ကျန်းမာရေးဆေးခန်းသို့ တိုက်ရိုက်သွားရန်ပို့ပါ။

- ✓ GBV အကြမ်းဖက်မှု ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူတစ်ဦးနှင့် အခြားမည်သူမဆို (ဥပမာ-ကျန်းလွန်သူ သို့မဟုတ် မိသားစုဝင်၊ ရပ်ရွာကော်မတီအဖွဲ့ဝင်၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင် စသည့် အခြားသူ တစ်ဦးဦး) ၏ ကြားတွင် ပြေငြိမ်းအောင် စေ့စပ်ပေးခြင်း၊ သင့်မြတ်အောင် လုပ်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် ဖြေရှင်းပေးခြင်း မပြုလုပ်ပါနှင့်။
- ✓ မိမိနှင့် ပြောဆိုဆွေးနွေးပြီးသည့်/ လိုအပ်သည့် လွှဲပြောင်းညွှန်းပို့မှုများ ပြုပြီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင် ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူအကြောင်း မေးမြန်းခြင်း သို့မဟုတ် ဆက်သွယ်ခြင်းများ မပြုလုပ်ပါနှင့်။

ထပ်ဆင့် ကိုးကားရန်

- IASC GBV Pocket Guide "How to support survivors of gender-based violence when a GBV actor is not available in your area" (English: https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2018/03/GBV_PocketGuide021718.pdf) (Myanmar: https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2019/10/PG-Burmese.pdf)
- GBV AoR Helpdesk "GBV Case Management and the COVID-19 Pandemic" (English: https://drive.google.com/open?id=1nikfXI9DYtea3rG15R-0ua6-aE_eCiC2) (Myanmar: https://drive.google.com/open?id=1a66qmG2HvygT_IrJ1jOMW3J5GZs6uhdy)
- GBVIMS Technical Team summary on "Case Management, GBVIMS/GBVIMS+ and the COVID-19 Pandemic" (English: https://drive.google.com/open?id=1BgTYdEaqyoVuErVJ7ZKKBN5wNgQm4ShP)